Amendement

Datum	:	19 oktober 2026
Amendementnr.	:	08
Agendapunt	:	14
Onderwerp	:	Definitieve scenariokeuze regulering sierteelt en lelieteelt

De raad van de gemeente Weststellingwerf, in vergadering bijeen op 19 oktober 2026.

Kennisnemend van:
1. Het raadsvoorstel 'Definitieve scenariokeuze regulering sierteelt en lelieteelt

Constaterende dat:
1. Er sinds 22 januari 2026 een voorbereidingsbesluit van kracht is waarin 'voorbeschermingsregels' zijn opgenomen om, vooruitlopend op een wijziging van het omgevingsplan, sierteelt en lelieteelt te reguleren;
2. Om de wijziging van het omgevingsplan tijdig in gang te kunnen zetten het nodig is dat de raad in oktober een besluit neemt over de wijze van reguleren en de beoordelingsregels; samengevat als 'de scenariokeuze';
3. Het college de raad voorstelt om in te stemmen met scenario 4.

Overwegende dat:
1. Het voorstel een logisch vervolg lijkt op het amendement van de raad d.d. 16-6-2025 en het voorbereidingsbesluit, echter
2. Op 14 juli 2026 een landelijk hoofdlijnenconvenant gewasbescherming is gesloten tussen Rijk, de landbouwsector en andere betrokken partijen;
3. De raad het doel, namelijk minder milieubelasting en emissie, een gezonde leefomgeving én ruimte voor ondernemers om met innovatie en vakmanschap te verduurzamen, nadrukkelijk onderschrijft;
4. Het landelijk convenant een lappendeken van lokale regels moet voorkomen;
5. Het landelijk convenant per deelsector (o.a. bollenteelt) wordt uitgewerkt en eind 2026 wordt verwacht en het landelijke kader voor gevoelige functies uiterlijk 1 maart 2027 volgt;
6. Het voorbereidingsbesluit tot 22 juli 2027 van kracht is, zodat er tijd is om de landelijke uitkomsten af te wachten.

Besluit tot de volgende amendering van het voorliggende besluit:
a. Kennis te nemen van de scenariokeuzes voor de regulering van sierteelt en lelieteelt.
b. Geen van de 4 voorgestelde scenario's voor Weststellingwerf te kiezen omdat het landelijk convenant gewasbescherming nog dit jaar wordt verwacht.
c. Het landelijk convenant gewasbescherming op te nemen als regels in ons Omgevingsplan, zodat de landelijke afspraken gelden voor de telers op Weststellingwerfs grondgebied.

Namens:

CDA Weststellingwerf
L. (Lukas) van der Hoef

Weststellingwerfse VVD
A. (Aukje) Kroondijk

Weststellingwerfs Belang
D.M. (Desiré) Woudstra-Dooper

Sociaal Duurzaam Weststellingwerf/PvdA
C. (Cor) Trompetter

Hart voor Weststellingwerf
R.C.A. (Ronald) Westenberg

Boer Burger Beweging
A. (Anne) Schelhaas

Dit amendement is overgenomen / aangenomen / verworpen in de raadsvergadering van 19 oktober 2026

Ondertekend door:
Mevrouw J. Kampinga, griffier

Stemverhouding

	WB	VVD	HvW	CDA	FvD	GL/D66	SDW/PvdA	LRW	BBB	Totaal
Voor	3	3	3	3	2		2	1	1	18
Tegen						2				2

Zaaknummer: 0098280102
Documentnummer: 0098861671

gemeente
Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	
Portefeuillehouder	Marcel Bos
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Begrotingswijziging	
Stukken ter inzage	

ONDERWERP
Definitieve scenariokeuze regulering sierteelt en lelieteelt

REDEN VOORSTEL
☒ Kaderstellen
☐ Controleren
☐ Budget autoriseren
☐ Consulteren
☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

a. Kennis te nemen van de scenariokeuzes voor de regulering van sierteelt en lelieteelt.
b. In te stemmen met het voorgestelde scenario nummer 4 voor de uitwerking in het omgevingsplan.

BIJLAGEN (worden meegezonden)
Bijlage 1: Memo gemeenteraad voortgang en knelpunten lelieteelt en sierteelt (0098831830)

Aan de gemeenteraad

INLEIDING

Naar aanleiding van vragen in de raad van februari 2025 is de toezegging gedaan een voorstel aan te leveren rondom de regulering van de lelie- en sierteelt. In de raadsvergadering van 16 juni 2025 is een unaniem, geamendeerd besluit genomen over de regulering van sierteelt, specifiek de lelieteelt via een breed scala aan instrumenten. Van publiekrechtelijke instrumenten zoals de Omgevingsvisie, het omgevingsplan en voorbereidingsbesluit tot privaatrechtelijke instrumenten zoals de pachtovereenkomst en het convenant. Het besluit van 16 juni 2025 vloeit voort uit de behoefte van de raad om mogelijke gezondheidsrisico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, uit voorzorg, voor omwonenden te beperken.

De raad is vervolgens via twee memo's geïnformeerd (in januari en mei van dit jaar) over de voortgang in de uitvoering van het besluit. Het laatste memo is toegevoegd als bijlage omdat deze cruciaal is voor een goed begrip van het onderliggend voorstel. In dit voorstel staat de, door de raad, gevraagde definitieve scenariokeuze voor wijziging van het omgevingsplan centraal.

Tijdspad Omgevingsplan en uitwerking landelijk convenant

Gewijzigd omgevingsplan
Het omgevingsplan moet per 22 juli 2027 zijn gewijzigd. De reden is als volgt. Sinds 22 januari van dit jaar is het zogenaamde voorbereidingsbesluit van kracht. Daarin zijn 'voorbeschermingsregels' opgenomen om, vooruitlopend op een wijziging van het omgevingsplan, sierteelt en lelieteelt te reguleren. Dit voorbereidingsbesluit loopt na anderhalf jaar (wettelijk) af. Vanaf die datum vervallen de voorbeschermingsregels en gelden de regels van het vigerende omgevingsplan.

Om deze wijziging van het omgevingsplan op tijd in gang te kunnen zetten is het nodig dat uw raad in oktober een besluit neemt over de wijze van reguleren (zoals vergunningsplicht of meldingsplicht) en de beoordelingsregels; samengevat als 'de scenariokeuze'. Deze keuze wordt daarna verder uitgewerkt tot een ontwerp wijzigingsbesluit voor het omgevingsplan dat, na een inspraakperiode, leidt tot een gewijzigd omgevingsplan. Besluitvorming hierover is wederom aan uw raad.

Landelijk convenant
Parallel aan het omgevingsplan-proces loopt het traject van de Rijksoverheid om te komen tot een verdere uitwerking van het landelijk hoofdlijnenconvenant gewasbescherming. Dat convenant is op 14 juli 2026 gesloten tussen het Rijk, de landbouwsector en andere betrokken partijen. Daarin zijn afspraken gemaakt over terugdringing van de milieubelasting van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, verdere verduurzaming van de landbouw en het bieden van duidelijkheid voor de sector. Met het convenant wil men voorkomen dat er een 'lappendeken' aan lokale regels ontstaat.

De verdere uitwerking van het convenant vindt de komende periode plaats. In september 2026 start de uitwerking van de deelconvenanten. Deze worden eind 2026 verwacht en zullen onder meer afspraken per deelsector en reductiedoelen bevatten. Daarnaast wordt uiterlijk 1 maart 2027 een landelijk kader voor gevoelige functies verwacht. Op het moment dat er besluitvorming wordt gevraagd over de scenariokeuze (zoals hiervoor besproken), zijn de convenantafspraken er nog niet en kunnen we niet inschatten wat de concrete gevolgen zijn voor de regulering door de gemeente.

In de uitwerking van de scenario's staat het doel tot regulering van sierteelt, specifiek de lelieteelt centraal binnen agrarische functies waar in principe alle teelten zijn toegestaan centraal, met aandacht voor het onderscheid tussen bestaande en nieuwe teelten, eventuele nadeelcompensatie en de gehanteerd afstand van 50 meter van de sierteelt tot een gevoelige bestemming, als gedefinieerd in het voorbereidingsbesluit. Tevens zullen we in de verdere uitwerking rekening moeten houden met het effect op (het versnellen van) woningbouw in de omgeving van agrarische percelen

Welke scenario's zijn er om te reguleren?
De Omgevingswet biedt gemeenten verschillende mogelijkheden om activiteiten te reguleren, zoals in de afbeelding hieronder is te zien. Hierna bespreken wij deze scenario's in samenhang met de beoordelingsregels.

Afbeelding 1. Reguleringsinstrumenten onder de Omgevingswet

Scenario 1. Niets regelen
Dit betekent dat, na het aflopen van het voorbereidingsbesluit, de regels van het huidige omgevingsplan blijven gelden. Er wordt niet 'extra' gereguleerd.

Scenario 2. Totaalverbod
Dit betekent dat lelieteelt in de gehele gemeente niet meer is toegestaan.

Scenario 3a. Vergunningplicht voor alle nieuwe lelieteelt in de gemeente en voor nieuwe sierteelt binnen de sierteeltvrije zone
Continuering van het voorbereidingsbesluit. Dit betekent dat het omgevingsplan wordt gewijzigd conform het voorbereidingsbesluit. Dit houdt in dat:

1. Sierteelt is verboden binnen een sierteeltvrije zone (50 meter gerekend vanaf de grens van een gevoelige functie zoals een woning) zonder voorafgaande vergunning. Een vergunning wordt verleend als er sprake is van SKAL-teelt of biologische gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt.
2. Lelieteelt is verboden buiten de sierteeltvrije zone zonder voorafgaande vergunning. Een vergunning wordt verleend als er sprake is van SKAL-teelt of biologische gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt of dat er niet meer dan 50 kg per hectare per jaar aan gewasbeschermingsmiddelen wordt gebruikt.
3. De verboden gelden niet voor sierteelt die al is toegestaan en in de zes jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit ten minste eenmaal op het perceel plaatsvond (dit heeft te maken met het onderscheid dat in het raadsbesluit is gemaakt in bestaande en nieuwe teelt).

Scenario 3b. Vergunningplicht voor alle sierteelt in de gemeente (scenario 3 met aanscherping)
Dit houdt in dat er ook voor sierteelt buiten de sierteeltvrije zone een vergunningplicht gaat gelden. Dit betekent dat scenario op punt 3.2 wordt aangescherpt.

Scenario 4. Vergunningsplicht en meldingsplicht met algemene regels
Op basis van het raadsbesluit, de afwegingen bij scenario 3 en voortschrijdend inzicht is scenario 4 ontwikkeld.

- In dit scenario geldt nog steeds een vergunningplicht voor sierteelt binnen 50 meter vanaf een gevoelige functie. De gezondheidsrisico's worden afgewogen op basis van onder andere, de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen, type gewasbeschermingsmiddelen en driftbeperkende maatregelen.
- Buiten de zone geldt voor lelieteelt een vergunningplicht als men niet kan garanderen onder de 50 kg/per hectare/per jaar te gebruiken aan middelen.
- In de andere gevallen geldt een meldingsplicht voor alle lelietelers als ze willen gaan telen. Dit instrument valt onder 'algemene regels' in de afbeelding.
- Daarbij moeten ze voldoen aan strikte algemene regels uit het omgevingsplan rondom middelengebruik, driftbeperkende maatregelen en dergelijke.
- Een teler moet, voorafgaand aan de activiteit, een melding doen bij de gemeente en aangeven op welke wijze aan de gestelde algemene regels wordt voldaan.
- In dit scenario wordt geen onderscheid gemaakt tussen bestaande teelt en nieuwe teelt. Bij de argumenten worden de redenen verder toegelicht.
- Naarmate de teler minder middelen gebruikt of gebruik maakt van middelen met lagere risico's, krijgt men minder aanvullende eisen opgelegd.

Uit de voorgaande toelichting op scenario 4 vloeit een drietrapsraket voort ten aanzien van de reguleringsinstrumenten in combinatie beoordelingsregels.

4a. Vergunningplicht

- Als de voorgenomen sierteelt binnen de 50 meter van een gevoelige functie plaatsvindt of
- Als er bij de voorgenomen lelieteelt meer dan 50 kg per hectare per jaar aan gewasbeschermingsmiddelen wordt gebruikt,

geldt er een vergunningsplicht.

4b. Meldingsplicht met algemene regels en maatwerkvoorschriften

- Als de voorgenomen lelieteelt buiten de 50 meter van een gevoelige functie plaatsvindt en
- als er minder dan 50 kg per hectare per jaar aan gewasbeschermingsmiddelen wordt gebruikt,

geldt er een meldingsplicht met maatwerkvoorschriften

Hoe werkt dit?
De initiatiefnemer doet een melding als deze valt onder de bovengenoemde regel bij 4b. Het kan voorkomen dat de gemeente constateert dat lokale omstandigheden een besluit om aanvullende of strengere eisen vragen. Het maatwerkvoorschrift geldt specifiek voor deze ene situatie en is alleen mogelijk als dit is opgenomen in het Omgevingsplan.

4c. Meldingsplicht met algemene regels en standaardvoorschriften

- Als de voorgenomen lelieteelt buiten de 50 meter van een gevoelige functie plaatsvindt en
- men minder dan 25 kg per hectare per jaar aan gewasbeschermingsmiddelen gebruikt of
- SKAL of biologische gewasbeschermingsmiddelen gebruikt

geldt er een meldingsplicht met standaardvoorschriften

Hoe werkt dit?
De initiatiefnemer doet een melding als deze voldoet aan de bovengenoemde regels bij 4c. Deze 'standaard' melding is in principe alleen een informatieoverdracht ter kennisgeving aan de gemeente. Er volgen geen aanvullende of strengere eisen in de vorm van een gemeentelijk besluit, zoals bij 4b.

ARGUMENTEN

1.1 Kennis te nemen van de scenariokeuzes voor de regulering van sierteelt en lelieteelt
De raad heeft gevraagd (raadsbesluit 16 juni 2025) de wijziging in het omgevingsplan voor te bereiden door uitwerking van de beoordelingscriteria. Met die inzichten is een aantal scenario's op een rij gezet waarmee regulering kan plaatsvinden via een gewijzigd omgevingsplan. Vanuit gezondheidsperspectief is het de activiteit op zich, de teelt, die risico's met zich meebrengt vanwege het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Of deze teelt nu aangemerkt wordt als bestaande of nieuwe teelt. Zoals aangegeven in het raadsmemo zit er een tegenstrijdigheid in het feit dat de vergunningplicht niet geldt als men binnen 6 jaar weer teelt op hetzelfde perceel. Want, naarmate de periode tussen teelten langer is, wordt de grondkwaliteit beter en neemt de hoeveelheid benodigde gewasbeschermingsmiddelen af. De raad is meegenomen in de voortschrijdend inzichten via de eerdergenoemde memo's.

2.1 In te stemmen met het voorgestelde scenario nummer 4.
De scenario's zijn vanuit verschillende perspectieven bekeken zoals het effect op gezondheid, impact op de sector, uitvoerbaarheid, juridische houdbaarheid.

<u>Geen voorkeur voor scenario 1</u>
Dit scenario ligt niet in lijn met de wens van de raad om meer te reguleren.

<u>Geen voorkeur voor scenario 2</u>
Dit scenario beperkt het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de gemeente fors maar heeft tegelijkertijd een grote negatieve impact op de sector en zal leiden tot juridische procedures.

<u>Geen voorkeur voor scenario 3 a en 3 b</u>
- In dit scenario wordt ervan uitgegaan dat biologische teelt of SKAL teelt op zich aanleiding is voor een vergunning. Zoals aangegeven in het memo van 21 mei 2026 is het sterker om te kiezen voor een combinatie met ruimtelijk relevante regels/maatregelen.
- Daarnaast is het, vanuit de gedachte van de Omgevingswet, de vraag of het instrument vergunningplicht passend is voor activiteiten buiten de sierteeltvrije zone. Binnen de zone zijn de mogelijke gezondheidsrisico's het grootst en is vergunningplicht het juiste instrument om af te wegen; hierbij gaat het om maatwerk.
- Buiten die zone willen we dat telers zich houden aan heldere criteria en afspraken, maar niet de administratieve lasten van een algehele vergunningplicht.

<u>Voorkeur voor scenario 4</u>

4 a. Vergunningplicht sierteeltvrije zone
- In dit scenario wordt er een vergunningplicht opgelegd voor alle voorgenomen sierteelt binnen 50 meter rondom een gevoelige functie. Daarmee worden risico's voor omwonenden beperkt.
- Daarnaast hebben lelietelers die meer dan 50 kg aan middelen gebruiken (per jaar, per hectare) in de hele gemeente te maken met vergunningplicht met het oog op gezondheidsrisico's. Ook als men biologische middelen gebruikt of SKAL-teelt hanteert. De reden is dat, zoals eerder gezegd, ook deze middelen risico's met zich meebrengen en aanvullende regels, vanuit de gemeente, van belang zijn. Uiteraard wordt het type middelen meegenomen in de afweging met betrekking tot een vergunningaanvraag.

4 b. Meldingsplicht met algemene regels en maatwerkvoorschriften

- Er wordt vaak gedacht dat er sprake is van minder strikte regulering, vergeleken bij vergunningsplicht. Die aanname klopt niet. Het zijn wezenlijk andere instrumenten.
- Het instrument meldingsplicht raakt de essentie van de Omgevingswet; zoveel als mogelijk regelen met algemene regels in plaats van reguleren met individuele vergunningen. Daarmee verschuift het vertrouwen van de overheid naar de initiatiefnemer. Deze moet zelf beoordelen en aangeven of er aan de regels kan worden voldaan. De gemeente kan zo nodig maatwerkvoorschriften opleggen (vooraf) en controleren (achteraf).

Bij vergunningplicht is er sprake van maatwerk en worden lokale omstandigheden tegen elkaar afgewogen. Bij meldingsplicht moet men voldoen aan de strikte eisen en randvoorwaarden. Kan men dat niet voldoende aantonen, dan geldt de vergunningplicht. Bij zowel de toepassing van een meldings- en vergunningenstelsel is er sprake van strikte regulering. Het zijn echter wezenlijk andere instrumenten.De meldingsplicht is in het algemeen een minder arbeidsintensief en kostbaar instrument dan de vergunning. Voor zowel de initiatiefnemer als de gemeente.

- Er is in dit scenario geen uitzondering voor teelt die binnen een cyclus valt van 6 jaar. Omdat regulering gaat om het beperken van gezondheidsrisico's moet de regulering vooral gaan om het in banen leiden van elke teelt op zich. Met de meldingsplicht van alle lelieteelt, is de gemeente op de hoogte van alle de voorgenomen teelt en kan deze goed monitoren. Waar nodig geeft de gemeente aanvullende voorschriften mee aan de teler zoals driftbeperkende maatregelen.

4. c. Meldingsplicht met algemene regels en standaard voorschriften

- Deze relatief eenvoudige vorm van melden kan gezien worden als een signaal, een stimulans voor telers die middelen gebruiken met minder risico's voor de gezondheid of aanzienlijk lagere hoeveelheden gebruiken dan gemiddeld in de sector.
- Zij krijgen te maken met een eenvoudiger systeem van meldingen en minder aanvullende voorschriften.
- In 2024 werd er gemiddeld nog 46,5 kg per hectare per jaar gebruikt in de lelieteelt. Er zijn ook telers die aangeven met veel minder middelen toe te kunnen. Het getal van 25 kg is daarom, voor nu, gekozen als een grens waar ambitie vanuit gaat.

KANTTEKENINGEN

2.1 *In te stemmen met het voorgestelde scenario nummer 4.*

- We verwachten dat er met het scenario van algemene regels en meldingsplicht (en in sommige situaties vergunningplicht) een teler relatief veel zekerheid heeft. Als men voldoet aan de regels en voorschriften kan men telen. Daarmee wordt ingeschat dat dit niet leidt tot een toename in het risico op nadeelcompensatie. Het risico op nadeelcompensatie wordt uiteindelijk meegenomen in de verdere uitwerking in het omgevingsplan.
- Zoals aangegeven in het raadsmemo is het criterium van de gebruikte hoeveelheid middelen per hectare per jaar (50 kg) lastig te controleren door de gemeente. Dit heeft te maken met kennis en capaciteit. Er is gezegd: 'het is praktisch niet mogelijk voor de gemeente om de spuitboekhouding…en de daadwerkelijke toepassing te controleren'. Het past in de geest van het Omgevingswet-principe dat we uitgaan van het 'vertrouwen in de initiatiefnemer' en kunnen we het hoeveelheidscriterium wel hanteren.

AANPAK/UITVOERING

In het laatste memo is een planning gegeven voor de stappen die gezet moeten worden. Meer uitgewerkt ziet dit er als volgt uit:

Activiteit	Q3 2026	Q4 2026	Q1 2027	Q2 2027	Q3 2027
1. Uitwerken beoordelingscriteria en voorstel scenariokeuze	x				
2. Informatieve bijeenkomst voor de raad, inwoners en de sector 7 september 2026	x				
3. Besluitvorming college en raad scenariokeuze (19 oktober 2026)	x	x			
4. Uitwerken scenariokeuze tot ontwerp wijzigingsbesluit omgevingsplan		x			
5. Besluitvorming college en raad ten aanzien van ontwerp wijzigingsbesluit omgevingsplan			x		
6. Inspraakperiode wijzigingsbesluit			x		
7. Besluitvorming college en raad vaststellen wijziging omgevingsplan				x	
8. Aflopen voorbereidingsbesluit en inwerkingtreding gewijzigd omgevingsplan (uiterlijk 22 juli 2027)					x

Tabel 1. Planning wijziging Omgevingsplan

De informatiebijeenkomst voor raadsleden over sierteelt en gewasbeschermingsmiddelen, heeft op 7 september plaatsgevonden

COMMUNICATIE

- De telers worden door de verbinder landelijk gebied actief geïnformeerd over het raadsvoorstel zodra de stukken openbaar zijn.
- Voorkomende vragen van media worden beantwoord.
- Bij het wijzigingsbesluit (stap 5 in de tabel) wordt actief persberichtgeving gedaan met het oog op de inspraakperiode.

DUURZAAMHEID

- Het reguleren van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen draagt bij aan een betere gezondheid van onze inwoners en de fysieke leefomgeving.
- Een adequate, uitvoerbare en duidelijke vorm van regulering draagt bij aan zekerheid die de telers nodig hebben voor hun bedrijfsvoering.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING

Een toename in regulering kan gepaard gaan met extra uitvoering en risico op nadeelcompensatie. Dit is bij de argumenten toegelicht. In de verdere uitwerking van de scenariokeuze wordt dit uitgewerkt.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,
MUTTER VAN DER GRAAF

Zaaknummer: 0098280102

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

G e a m e n d e e r d b e s l u i t

a. Kennis te nemen van de scenariokeuzes voor de regulering van sierteelt en lelieteelt.
b. Geen van de 4 voorgestelde scenario's voor Weststellingwerf te kiezen omdat het landelijk convenant gewasbescherming nog dit jaar wordt verwacht.
c. Het landelijk convenant gewasbescherming op te nemen als regels in ons Omgevingsplan, zodat de landelijke afspraken gelden voor de telers op Weststellingwerfs grondgebied.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 19 oktober 2026
de griffier, de voorzitter,

